

ISSN: 1307-2552

100+
YILIN ÇAMURUĞUNUN YILDIZI

18.
yıl

Anadolu İZLENİMLERİ

Yıl: 18 Sayı: 185 - Eylül 2024

Türk Tarımının Dergisi

Fiyatı: 229 TL

**Tarımda
Yeni Destekleme
Modeli!**

Bağışıklığınızı güçlendirmek için
hergün SÜT İÇİN.

**6 Aylık
Abonelik Bedeli
1500₺**

Anadolu
İZLENİMLERİ

**Yıllık
Abonelik Bedeli
2750₺**

www.anadoluizlenimleri.com

Türk Tarımının Habercisi

**İmtiyaz Sahibi
ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü**

Genel Yayın Yönetmeni
Muhammet OLUKLU

Hukuk Danışmanları
Av. Mustafa Ufuk GÜMÜŞ
Av. Faruk DURAN

Haber Merkezi
FeYZanur KAYA

Muhasebe
Adem SABAN

Mizanpaj
Mehmet SARIGÜL

Temsilcilikler

Marmara Temsilcisi
Ali BAYRAM

İzmir Temsilcisi
Muzaffer AĞAR

Sivas Bölge Temsilcisi
Cem ŞAHİN

Banka Hesap Numaraları
Türkiye İş Bankası
Ankara Şubesi
TR7700 0640 0000 1420 0594 8485

Ziraat Bankası
Heykel Şubesi
TR8900 0100 1233 4765 6716 5002

Posta Çeki
Muhammet OLUKLU - 5758587

Yönetim Yeri
Konur Sokak No: 31/6 Bakanlıklar/ANKARA
Tel: 0 312 418 84 66 • Faks: 0 312 418 84 69
www.anadoluiizenimleri.com
info@anadoluiizenimleri.com

Baskı
MİM İÇ DIŞ MEKAN BASKI SİST.
REKL. MATBAACILIK TİC.LTD. ŞTİ
Zübeyde Hanım Mahallesi, Sebzebahçeleri cad.
No:103/8
Altındağ/ANKARA

Dergide yayınlanan yazılardaki görüş ve düşünceler yazarına/yazarların düşüncelerini kapsamaktadır. Reklamların sorumluluğu reklam veren firmaya ait olup, dergimiz hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz. Bu dergide bazı içerikler Freepik.com varlıklar kullanılarak tasarlanmıştır.

Anadolu İzlenimleri Dergisi Yayın Danışma Kurulu

Prof. Dr. Ahmet ÇOLAK

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Makinaları Bölümü

Prof. Dr. Ruhsar YANMAZ

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü

Prof. Dr. Sonay SÖZÜDOĞRU

Ankara Üniv. Ziraat Fakültesi Toprak Bitkileri ve Bitki Besleme Bölümü

Prof. Dr. Hakan ULUKAN

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü

Doç. Dr. Özer ELİBÜYÜK

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü

Prof. Dr. Gürsel DELLAL

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü

Prof. Dr. Fatih CEDDEN

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootečni Bölümü

Yard. Doç. Dr. Süleyman BEKCAN

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Su Ürünleri Mühendisliği Bölümü

Prof. Dr. Ali İhsan ACAR

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Makinaları Bölümü

Prof. Dr. Ramazan ÖZTÜRK

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Makinaları Bölümü

Yard. Doç. Dr. Ufuk TÜRKER

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Makinaları Bölümü

Zir. Yük. Müh. Esin ÖZKAN

Ankara Ziraat Tarım ve Teknolojileri Yatırımları A.Ş.

10 Bir de Böyle Anlatalım

Ekinlerin Hastalıkları ve Zararlıları: Erken Teşhis ve Kontrol Stratejileri **22**

6 Tarımda Yeni Destekleme Modeli!

Kırsal Turizmin Önemi **16**

Gizli Şefler: Dünyanın En İlginç Sokak Yiyecekleri **24**

- 4 Çiftçi Değersiz, Çiftçi Çaresiz!
- 5 Orta Vadeli Program Tarımda Verimliliği Nasıl Artırmayı Planlıyor?
- 6 Tarımda Yeni Destekleme Modeli!
- 10 Bir de Böyle Anlatalım
- 14 Domates Tarlada Kaldı, Çiftçi Emeginin Karşılığını Alamadı!
- 16 Kırsal Turizmin Önemi

- 20 Eylül Ayının Vazgeçilmezi Üzümün Geçmişten Bugüne Kültürel Yolculuğu!
- 22 Ekinlerin Hastalıkları ve Zararlıları: Erken Teşhis ve Kontrol Stratejileri
- 24 Gizli Şefler: Dünyanın En İlginç Sokak Yiyecekleri
- 26 Küçük Alanlarda Tarım: Ev Bahçeciliği ve Küçük Ölçekli Üretim
- 27 Kemiklerden Cilde Keçi Sütünün Sağlığa Faydaları!

Muhammet OLUKLU

Anadolu İzlenimleri Dergisi
Genel Yayın Yönetmeni
muhammetoluklu@gmail.com

Çiftçi Değersiz, Çiftçi Çaresiz!

Tarım ülkesi olarak bilinen Türkiye, son yıllarda tarımsal üretimde birçok sorunla karşı karşıya kalıyor. Ülkemizin birçok bölgesinde gerçekleşen son protestolar ise bu sorunların artık görmezden gelinemeyecek bir noktaya geldiğini gösteriyor.

Domates üreticileri, fiyatların düşmesi ve maliyetlerin artması nedeniyle geçinemediklerini, borçlarını ödeyemediklerini ve seslerini duyurmak için eylem yapmak zorunda kaldıklarını dile getiriyorlar. Öyle ki, çiftçiler kasa kasa domatesi yerlere dökerek, yaşadıkları ekonomik sıkıntıları gözler önüne serdi.

Bu protestolar, aslında yıllardır biriken sorunların bir yansıması. Türkiye'nin pek çok bölgesinde tarım sektöründe çalışan üreticiler, artan maliyetler ve düşük alım fiyatlarıyla boğuşuyor. Bir çiftçinin ifadesiyle, "6 kilo domates 1 sakız değerinde" olmuş durumda. Bu, ülkemizin tarım sektöründeki büyük çelişkiyi gözler önüne seriyor: Tarımsal üretim açısından zengin olan bir ülke, kendi çiftçisini destekleyemediği için domates gibi temel gıda maddeleri neredeyse değersiz hale geliyor.

Protestolarda sıkça duyulan bir diğer talep ise kredi ve borç ertelemeleri. Çiftçiler, kredi yükleri altında ezildiklerini, üretimin devam edebilmesi için devlet desteğinin kaçınılmaz olduğunu belirtiyorlar. Ancak, yalnızca borç ertelemek de bir çözüm

değil; tarımda köklü bir reform yapılması gerekiyor. Üreticilere sunulan destekler ve fiyat politikaları gözden geçirilmeli, maliyetlerin düşürülmesi için ciddi adımlar atılmalı.

Su faturalarının yüksekliği, üretim maliyetlerinin katlanarak artması, fabrikaların düşük fiyatlarla ürün satın alması gibi birçok sorun, çiftçilerin üretim yapmasını neredeyse imkânsız hale getiriyor. Türkiye'nin tarımsal potansiyelini yeniden harekete geçirmek için çiftçilerin taleplerine kulak vermek gerekiyor.

Özetle, domates fiyatlarındaki bu düşüş, Türkiye tarımının genel yapısındaki eksikliklerin bir yansıması olarak karşımıza çıkıyor. Çiftçiler yalnızca daha iyi bir fiyat talep etmiyor, aynı zamanda sürdürülebilir bir tarım geleceği istiyor. Bu çılgınlığa kulak vermek, sadece çiftçilerin değil, Türkiye'nin tarım geleceği için de büyük bir adım olacaktır. Bu adımı daha fazla geç kalmadan bugün atalım.

Yarınlığımızda buğday üreticisi, çığ süt üreticisi, sebze üreticisi, narnciye üreticisi velhâsıl bütün çiftçimizin yüzü gülsün. Türkiye ekonomisi tarımla büyüsün!

Orta Vadeli Program

Tarımda Verimliliği Nasıl Artırmayı Planlıyor?

2025-2027 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program (OVP) kapsamında, tarım sektöründe yapılacak stratejik üretim planlamasıyla ekonomik büyümeye katkı sağlanması hedefleniyor.

Program döneminde, yapısal reformlarla birlikte verimliliği artırma-ya yönelik adımlar atılacak. Bu sayede, üretim ve istihdamın artırılması amaçlanırken, tarım sektöründeki verimlilik artışlarının büyümenin sürdürülebilirliğine önemli katkı sağlanması öngörülüyor.

Özellikle ekilebilir alanların genişletilmesi ve atıl durumdaki tarım arazilerinin tekrar üretime kazandırılmasıyla tarımsal verimlilik yükseltilecek. Aynı zamanda, tarım arazilerinin özelliklerine uygun şekilde stratejik ürünlerde üretim planlaması yapılacak ve sözleşmeli üretim modeli yaygınlaştırılacak. Bu sayede, tarım sektörüyle sanayi arasındaki enteg-

rasyon güçlendirilerek verimli bir üretim süreci sağlanacak.

OVP'de, organize tarım bölgelerinin sayısının artırılacağı ve sera alanlarının doğru yerlerde, doğru tekniklerle inşa edilerek modernize edileceği vurgulanıyor. Yenilenebilir enerji kaynaklarıyla desteklenen organize tarım bölgelerinin kurulması da programın önemli maddeleri arasında yer alıyor. Böylece, jeotermal, rüzgar, güneş ve biyokütle gibi enerji kaynakları tarımsal üretimde daha fazla kullanılacak.

Kırsal kalkınmanın desteklenmesi amacıyla gençler ve kadınlara yönelik teşvik programlarının kapsamı genişletilecek. Tarım ve hayvancılık faaliyetleri teşvik edilirken, kırsal

alanların sosyo-ekonomik gelişimine katkı sağlanacak. Ayrıca, Genel Tarım Sayımı yapılarak, sağlıklı veri temelli politikalar geliştirilmesi için tarım envanteri güncellenecek. Dijitalleşme ve yapay zeka teknolojilerinin de kullanıldığı akıllı tarım uygulamaları yaygınlaştırılacak.

Tarım sektöründe fiyat istikrarını sağlamak amacıyla stratejik ürünlerde hedef yeterlilik oranları belirlenecek ve erken uyarı sistemi oluşturulacak. Ayrıca, Gıda ve Tarım Ürünleri Stok Takip Sistemi devreye alınarak, tarım sektöründeki fiyat dalgalanmalarının önüne geçilecek. Bu düzenlemelerin büyük çoğunluğunun 2025 yılının son çeyreğinde uygulanmaya başlanması planlanıyor.

Tarımda Yeni Destekleme Modeli !

2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı", geçtiğimiz ay Resmi Gazete'de yayımlandı. Bakan Yumaklı, düzenlemeyle tarımda yeni bir dönemin başladığını bildirdi. Birçok ilki barındıran bitkisel üretimde yeni destekleme modelinin hayata geçirildiğini vurgulayan Yumaklı, Cumhurbaşkanlığı Kararı ile hayvancılık ve su ürünlerinde olduğu gibi bitkisel üretimde de artık üretim planlamasının en önemli ayağını uygulamaya aldıklarını kaydetti.

Yeni destekleme modeline ilişkin detayları paylaşan Yumaklı, şu değerlendirmede bulundu:

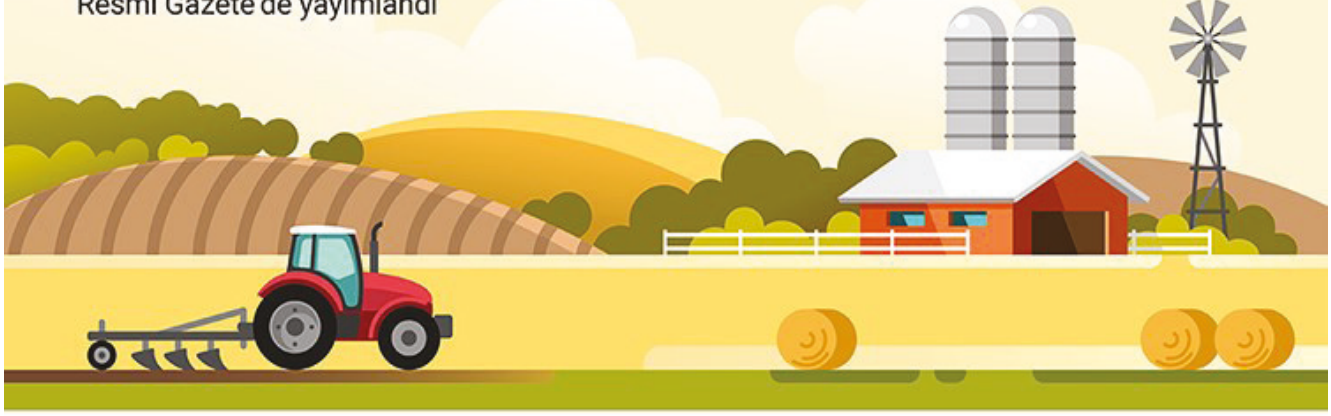
“İlk defa bitkisel üretim destekleri 3 yıllık açıklandı. İlk defa destek ödemeleri üretim döneminden önce açıklandı. Destek kalemlerinde sadeleştirilmeye gidildi. Bitkisel üretim yapan

ÇKS'ye kayıtlı tüm üreticiler destek alacak. Üretim planlaması kapsamındaki stratejik ürünlere ilave destek verilecek. Su kısıtı olan havzalarda münavebeye uygun üretime ilave destek sağlanacak. Kamu kuruluşları tarafından ıslah edilen milli tohumla üretim yapan ilave destek alacak. Destek tutarları girdi maliyetlerindeki deği-

şikliklere göre her yıl güncellenecek. Yine bu kararla birlikte çiftçilerimiz üretime karar vermeden önce, hangi havzada, hangi ürüne, ne kadar destek alacağını bilmiş olacak. Böylece çiftçilerimizi, planlı üretime yönlendirecek ve plansız üretimin getirdiği bir takım olumsuzlukların da önüne geçmiş olacağız.”

Bitkisel üretimde yeni destekleme modeli uygulamada

2025-2027 yıllarında yapılacak bitkisel üretime yönelik desteklemeler ile diğer bazı tarımsal desteklemelere ilişkin Cumhurbaşkanı Kararı, Resmi Gazete'de yayımlandı

- İlk defa bitkisel üretim destekleri **3 yıllık ve üretim döneminden önce** açıklandı
- Destek kalemlerinde **sadeleştirmeye** gidildi
- Bitkisel üretim yapan **Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS)** kayıtlı tüm üreticiler destek alacak
- Üretim planlaması kapsamındaki **stratejik ürünlere ilave destek** verilecek
- Su kısıtı olan havzalarda **münavebeye uygun üretime ilave destek** sağlanacak

- Kamu kuruluşları tarafından ıslah edilen **milli tohumla üretim yapan** ilave destek alacak
- Destek tutarları girdi maliyetlerindeki değişikliklere göre **her yıl güncellenecek**
- Çiftçiler üretime karar vermeden önce, **hangi havzada, hangi ürüne, ne kadar destek alacağını** bilecek
- Çiftçiler **planlı üretime yönlendirilecek ve plansız üretimin getirdiği olumsuzlukların önüne** geçilecek

Verim ve kalitenin artırılması amaçlanıyor

Tarım ve Orman Bakanlığından edinilen bilgiye göre, Cumhurbaşkanı Kararı ile tarımsal üretimin ve gıda arz güvencesinin sürdürülebilirliğinin sağlanması, üretim planlamasına katkı sağlanması, verim ve kalitenin artırılması, tarımsal üretimde çevreci yaklaşımların benimsenmesi ve uygulanan politikaların etkinliğinin artırılması amaçlanıyor.

Bu kapsamda, ülke ihtiyacının yurt içi üretimle karşılanabilmesi için verim ve kalitenin artırılması, kayıtların güncel tutulması ile üretim sürecinde yaşanan maliyet artışları ve fiyat istikrarsızlıkları gibi olumsuz

koşullardan üreticilerin korunması hedefleniyor.

Bu amaç ve hedefler doğrultusunda geçmiş yıllarda uygulanan destekleme programları daha etkin bir yapıya kavuşturularak, ilk defa 2025-2027 yıllarını kapsayacak şekilde 3 yıllık yeni bir destekleme programı oluşturuldu.

Tarımsal destekler ilk defa üretim döneminden önce açıklandı. Destekler daha sade ve etkin hale getirildi. Üreticiler için gelecek yılların öngörülebilir olması için destek kararı, ilk defa 3 yıllık olarak hazırlandı, birim destek katsayı değeri ve destekleme tutarı her yıl yeniden belirlenecek.

Bitkisel üretimin desteklenmesi programıyla çiftçilere temel destek, planlı üretim desteği ve üretimi geliştirme destekleri verilecek.

Temel destekler

Üretim maliyetine göre ürünler kategorilere ayrıldı. Her kategori için destek katsayısı belirlendi. 2025 üretim yılı için destek katsayı değeri dekada 244 lira oldu. Temel, planlı üretim ve üretimi geliştirme destekleme tutarı, destek katsayı değeriyle destek katsayısının çarpımı sonucu elde ediliyor.

Temel destekle tüm ürünler için mazot maliyetinin yüzde 50'si ve gübre maliyetinin yüzde 25'i karşılanacak.

İkinci kategoride yer alan arpa, buğday üreten çiftçiler dekara 317,2 lira, üçüncü kategoride yer alan ayçiçeği, fındık, soya, kuru fasulye, çay üreten çiftçiler dekara 366 lira, dördüncü kategoride yer alan pamuk ve çeltik üreten çiftçiler dekara 549 lira temel destek alacak.

Planlı Üretim Desteği

Tarımsal Üretim Planlanması Kurulu tarafından arpa, aspir, ayçiçeği (yağlık), buğday, kolza (kanola), fasulye (kuru), mercimek, mısır (dane), nohut, pamuk (kütü), patates, soğan (kuru), soya ve yem bitkileri planlı üretim kapsamında yer alan ürünler listesine alındı.

Planlama kapsamındaki ürünleri havzasında üreten çiftçilere temel desteğe ilave destek ödemesi yapılacaktır. Planlı üretim kapsamında üretim yapan üreticilere temel desteğe ilave destek verilecek. Bu üreticilerin mazot maliyetinin yüzde 100'ü ve gübre maliyetinin yüzde 50'si karşılanacak.

Tarımsal Üretim Planlanması Kurulu tarafından süt havzası olarak

belirlenen illerde (Amasya, Bingöl, Bitlis, Çorum, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Muş, Tokat ve Tunceli) yem bitkisi üreten çiftçilere destek katsayısının yüzde 50'si kadar ilave planlı üretim desteği verilecek.

Yer altı sularının yetersiz seviyede ve su kısıtı olduğunun bakanlıkça tespit edildiği havzalarda yer alan sulu tarım arazilerinde ilgili üretim yılında arpa, buğday, aspir, fiğ, mercimek, nohut, yem bezelyesi, ayçiçeği (yağlık) üreten çiftçilere ürünün bulunduğu kategoriye göre hesaplanan tutar üzerinden ilave yer altı su kısıtı desteği ödenecek.

Yer altı su kısıtının bulunduğu yerlerde planlı üretime uygun üretim yapan üreticilerin mazot ve gübre maliyetinin yüzde 100'ü karşılanacak.

Üretimi Geliştirme Desteği

Verim ve kaliteyi artırmak için sertifikalı tohum kullanım, sertifikalı/standart fidan kullanım, organik tarım, iyi tarım uygulamaları, katı organik-organomineral gübre destekleri verilmeye devam edilecek.

Karar kapsamındaki diğer destekler de belli oldu. Biyolojik ve biyoteknik mücadele desteği kapsamında 2025 yılında örtü altı paket destek tutarı dekarda 2 bin 550 liradan yüzde 50 artırılarak 3 bin 825 liraya, açta paket destek tutarı dekara 870 liradan 1305 liraya çıkarıldı.

Lisanslı depolarda muhafaza edilen ürünler için kira desteği, Ticaret Bakanlığı tarafından belirlenen kira ücret tarifesinin yüzde 75'i olarak ödenecek.

Çiftlik Muhasebe Veri Ağı (ÇMVA) sistemine katılım primi desteği, bu sisteme dahil işletmeler için yüzde 50 artırılarak 1500 liraya yükseltildi.

Tarımsal yayım ve danışmanlık desteği yüzde 104 artırılarak 294 bin liraya çıkarıldı.

2025-2027 dönemi bitkisel üretim planlaması havza ürün deseni listesinin de yer aldığı Cumhurbaşkanlığı Kararı'nın bazı maddeleri 1 Ocak 2025'ten, bazıları da 1 Mayıs 2025'ten itibaren yürürlüğe girecek.

Dr. Ali AYAR
Tarım ve Orman Uzmanı

Bir de Böyle Anlatalım

Bizim anlayacağımız şekilde de anlat diyenler için

Bilimdeki gelişmeler, geçmişte hayal denilen, hatta hayale bile sığdırılmayan işlerin yapılabilir olduğunu gösterdi ve insan hayatını kolaylaştırma yolunda önemli mesafeler kat edilmesini sağladı. Bu süreçte günlük hayatımıza giren ve yokluğu kabul edilemez hale gelen ne kadar çok konu var değil mi? Bir süre sonra hayatımızı kolaylaştıran konular, rutinleşiyor, sıradanlaşıyor ve hayatımızdan bir şekilde çıkabileceği, yokluğu halinde ne yapılacağı bile düşünülmez hale geliyor. Yani bunların kıymetini, değerini bilmez hale geliyoruz.

Hayatımızı büyük ölçüde kolaylaştıran ve beslenmemizi, yaşamamızı sağlayan, çok uzun bir zaman önce insanlığın hizmetine sunulmuş birçok “makine” türünden otomatik olarak et, süt vb. üretebilen belli başlı modellerine şöyle bir bakalım;

1-Büyük makineler; Bu makineler, insanın tüketmediği ve tüketimi dışındaki bitkileri kullanılarak, prog-

ramlanmış sistem yazılımları, mekanizmaları ve donanımları vasıtasıyla süt ve kırmızı et üretmektedir. Bunların donanımlarındaki “baş” yapılarına göre kendi içinde küçük ve büyük olarak iki ana gruba ayrılmakta ve çok değişik modelleri bulunmakta olup, yazılımları ve çalışma sistematiği benzerdir.

2-Küçük makineler; Bu modeller ise hammaddeleri kullanarak otomatik bir sistemde yumurta üretecek yazılım yüklenmiş, özel donanımlı modeller olarak üretilmişlerdir. Bu küçük modeller aynı zamanda büyük modellerden farklı özellikte bir et üretimi de yapabilmekte ve çok farklı yazılım ve donanım özelliğine sahip modelleri bulunmaktadır. Hatta bir kısmı suda yüzebilmeye özelliğindedir.

3-Otonom uçuşa sahip makineler; Doğada ham maddeleri kendiliğinden bularak bal üretecek donanım ve yazılıma sahip çok küçük ebatlı ve otonom uçuşa sahip modellerdir.

4-Suda yüzen makineler; Bu makineler tatlı suda ve deniz suyunda bulunmakta ve sularda bulunan bir takım hammaddeleri kullanarak bir tür et üretimi yapmaktadırlar. Bunların da hem donanım hem de yazılım bakımında çok sayıda modelleri bulunmaktadır. Bu sınıf makinelerin büyük çaplı olanları, daha küçük ölçektekileri de hammadde olarak kullanabilmektedir.

Makinelerin Çalışma Mekanizmaları; Makineler, kabaca şöyle çalışıyor; Bu makineler insanların planlamasına göre, tamamen insanların kontrolünde tutularak yukarıda bahsedilen hammaddeler makinaya verilmekte ve sistem otomatik olarak çalışmaktadır. Ya da doğada mobil olarak kullanılabilen ve rastladığı hammaddeleri kendisi otomatik olarak almakta ve işlemeye başlamaktadır. Bu iki sistemin birlikte uygulandığı karma yöntemler de yaygındır. Suda yüzen tip makineler ise akarsularda, denizlerde serbest ortamda ve oto-

nom olarak kendiliğinden hammaddeleri bulup işlerken, bazı sistemlerde ise, insanların kontrol ettiği çevresel ortamlarda insanlar tarafından hazırlanmış hammaddeler verilmektedir. Otonom uçuşa sahip küçük makinalar, çok güçlü navigasyon, haberleşme yazılımı ve donanımına sahiptirler.

Yeni Makinaların Üretimi Nasıl Olmaktadır.

Bu makinaların en takdir edilecek özellikleri, bu ürünleri üretmenin yanı sıra kendi benzeri makinaları da üretebilme ve gerekli programı yükleyebilme yeteneğinde olmalarıdır.

Her makinanın ilk modelleri bulunduğu arazi yapısına, iklim gibi çevresel özelliklere dayanıklı olarak üretilmiştir. İnsanlar tarafından ortamlarının değiştirilmesine bağlı bazı sorunlar olsa da ilave tedbirlerle bu sorunlar giderilebilmektedir. Bu makinalar, başlangıçtaki ilk modelleri ve yazılımları esas alınarak yazılım ve donanım geliştirilmesine de açık

olup daha fazla ürün üreten modelleri de geliştirilebilmektedir. Hatta farklı yazılım ve donanımdaki makinaların parçaları çeşitli kombinasyonlarda bir araya getirilerek üretim kapasitesi daha yüksek ve/veya çeşitli üretim kapasitelerine sahip farklı modeller de oluşturulabilmektedir. Başlangıçtaki yazılımlarında modifikasyon yapıldığında bazı özellikleri iyileştirilirken, bazı özellikleri zayıflamakta ya da kaybolabilmektedir. Bu nedenle modifiye makinalardan istenen verimin alınabilmesi için daha fazla bakım ve özen gösterilmesine ve hammadde kalitesinin ve miktarının iyileştirilmesine gerek duyulmaktadır. Hammaddeleri ete dönüştürerek donanımları üzerinde stoklamakta olan bu makinalar, belli sürelerde elde tutulduktan sonra özel yerlerde parçalarına ayrılarak etler alınmaktadır. Yani ürettiği etin alınması işlemi o makinanın sonu olmaktadır. İmal edilen etlerin depolandığı donanım kısımlarının ve iç mekanizmalarının

büyük kısmı da insan tüketiminde kullanılabilir.

Büyük tip makinaların genelde yılda bir defa olan yeni makine üretme ve geliştirme sürecini sağlayan versiyonları, bu süreçte süt üretimi de yapmaktadır. Yani süt üretimi, yeni makine üretim sürecinde olabilmektedir. Yeni imal edilen makinalar, belli bir dönemde bu sütün bir kısmını kullanarak çalışmakta bir süre sonra ana makinanın kullandığı hammaddeleri kullanabilir, işleyebilir hale gelmektedir. Bu süreçteki sütün büyük kısmı ise insan tüketiminde kullanılmaktadır. Mevcut makinaların mümkün olduğunca faal halde tutulması, yeni makinaların da bir süre sonra bu sürece dâhil edilmesiyle hem makine sayısı hem de süt ve et üretiminde istikrar ve artış istikrarlı olur. Makinaların, yeni makine üretmesi ve bu dönem oluşan süt üretim süreci iyi yönetilmez ise hem yeni makinaların üretimi hem de süt üretimi ve et üretim süreçleri çöker.

Makinaların Bakımı Nasıl Yapılır; Bu makinaların her modeli üretildikten itibaren sürekli çalışmakta ve üretim yapmaktadır. Bu nedenle açık sistemde tutulanların doğadan, kapalı ve insan kontrollü sistemlerde tutulanların ise insanlar tarafından düzenli ve yeterli hammadde girişi

sağlanmalıdır. Makinanın işlediği hammadde miktarı, cinsi ve makinanın büyüklüğüne göre günlük olarak belli miktarlarda temiz su girişi de sağlanmalıdır. Aksi halde bir müddet kendi stoklarından ihtiyacı karşılarsa da yetersizliğin devamı ya da hiç ham madde ve su girmemesi durumunda arızalanmakta ve sonuçta geri dönüşümü mümkün olmayacak şekilde çalışması aksamakta, deformasyon ve dağılma süreci sonucu yok olmaktadır. Makinaların hammaddeleri işlemeleri sonucunda çıkan atıklar, doğal dengeyi sağlama ve toprak yapısını düzenlemede kullanılmaktadır.

Donanımların fonksiyonlarını yerine getirebilmesi, dış etkenlerin zararlarından korunması, yazılımlarına "sızma" olmaması için belli dönemlerde ham madde giriş bölümlerinden veya donanımın uygun yerlerinden her makine türü ve modeli için üretilmiş, yazılım sistemleri ile uyumlu özel maddelerin girişi sağlanmalıdır. Son zamanlarda ise yazılımda yapılan

modifikasyonlar ile donanımların zararlı dış etkenlere dayanıklılığının artırılma çalışmalarında başarı sağlanmıştır. Üretilen ürünlerin maliyeti, hammadde maliyetleri ile doğrudan ilişkilidir. Doğadan kendiliğinden hammadde sağlanması imkânının arttığı ya da maliyeti mümkün olduğunca düşük üretilbildiği ölçüde ekonomik üretim olmaktadır. Kontrollü ortamlarda tutularak hammaddelerin sürekli olarak insanlar tarafından sağlandığı uygulamalarda ise maliyet artmakta, karlılık düşmektedir.

Yeterli hammadde sağlanamaması, hammadde maliyetlerinin artması, makinaların çalışmasını ve yeni makine üretmesini riske sokan faktörlerdir. Bu makinalara nezaret eden insanların kar edemez hale gelmeleri nedeniyle makina sayısında azalışla birlikte üretim de azalır ve fiyatlarda aşırı yükselmeler olur. Üretimin sürdürülebilir olması için tüm ülkelerde yapılan planlamalar ile zamanında bakımlarının yapılması, girdi maliyetlerini ve ürünün pazar fiyatlarını üretenler ve tüketenler açısından makul düzeyde tutmaya yönelik desteklemeler yapılmakta ve önemli ölçüde bütçeler ayrılmaktadır. Makine sahibi kişilerin oluşturduğu birlikler ve tüzel yapılanmalar, doğru kurgulanması ve çalışması halinde sistemin verimli çalışmasında önemli bir etkiye sahiptir. Bu makinalar henüz yok olmadan gereken yapılmazsa, insanların sağlıklı beslenmesi için geri dönüşü ve telafisi olmayacak riskler, insanlığı bekleyen en önemli tehdittir. **Böyle bir yazıyı neden yazdık;** Hemen herkesin hayvancılıktan anladığını iddia ettiği ortamda, kimin neyi nasıl ne kadar anladığı ayrı bir tartışma konusudur. Ancak bu yazıda, farklı bir "terminoloji" kullanarak sıkmadan, sadece bilgisayar, sanayi, teknoloji ve inşaat penceresinden dünyaya bakan ve hayvancılıkla ilgili hiç ilgisi/bilgisi olmayan ve bunu açıkça itiraf eden bazı dostlardan gelen "istek üzerine" hayvancılığı bir de böyle espriyle karışık anlatarak; bu kesimin hayvancılık konusuna dikkatlerini çekmeyi umalım.

TARIM SİGORTASIZ OLMAZ!

*Bitkisel ürünleriniz,
seralarınız ve hayvanlarınız
için sigorta yaptırmayı
unutmayın; emeğinizi
güvence altına alın.*

*TARSİM'e üye sigorta şirketlerinin yetkili acentelerine
başvurarak, poliçenizi düzenletebilirsiniz.*

Mobil uygulama için

f in v /Tarsim x @ /tarim_sigortasi

tarsim.gov.tr
ALO TARSİM 172

TARSİM[®]
tarımın sigortasıyız

Domates Tarlada Kaldı, Çiftçi Emeğinin Karşılığını Alamadı!

Türkiye'nin verimli topraklarında bin bir emekle yetişen domatesler, bu yıl adeta çiftçilerin başını derde soktu. Balıkesir'den Niğde'ye kadar uzanan geniş coğrafyada üreticiler, ürünlerini satamamanın ve maliyetleri karşılayamamanın getirdiği ağır zararlarla boğuşuyor. Öyle ki, birçok çiftçi, geçimini sağlamak için ektiği domatesleri tarlada bırakmak zorunda kaldı. Yılların emeği ve alın teri, tarlada çürüyen domateslerle birlikte yok olup gidiyor.

Balıkesir'de domates üreticileri bu yılki zararın telafisi için yetkililerden çözüm bekliyor. Firmaların domatesleri almak için türlü bahaneler uydurduğunu dile getiren çiftçiler, dönüm başına yaklaşık 25 bin TL zarar ettiklerini belirtiyorlar. Emeklerinin karşılığını alamayan üreticiler, zararlarını

telafi edemedikleri gibi, üstüne bir de artan maliyetlerle başa çıkmak zorunda kalıyorlar.

Balıkesir'deki bu durum, Türkiye genelinde tarımın içinde bulunduğu sıkıntıları gözler önüne seriyor. Niğde'deki çiftçiler de benzer bir tablo ile karşı karşıya. Artan maliyetler ve do-

mates fiyatlarındaki düşüş, üreticiyi çaresiz bırakmış durumda. Çiftçiler, 6 kilo domatesin bir sakız değerine düştüğünü ifade ederek isyan ettiler. Bu duruma daha fazla sessiz kalmak istemeyen Niğdeli çiftçiler, kasa kasa domatesi yerlere dökerek protesto gerçekleştirdi. Ellerinde birikmiş

borçlar ve ödenemeyen kredilerle boğuşan çiftçiler, "On binlerce çiftçi olarak mağduruz," diyerek isyan etti. Üreticiler, kredi ertelemesi ve destek taleplerini dillendirdiler.

Bu yıl domates üreticileri için tam anlamıyla bir kâbus yılı oldu. Yüksek enflasyon, girdi maliyetlerini uçururken, çiftçinin cebine neredeyse hiç para girmedi. Yaptıkları masrafları bile karşılayamayan üreticiler, tarımdan para kazanmanın çok ötesinde hayatta kalma mücadelesi veriyorlar. Bu işin içinden çıkamayan birçok çiftçi, domates ektiğine pişman. Üzülmekte haklılar, çünkü tüm emekleri adeta tarlada çürümeye terk edildi. Elde ettikleri gelir, bırakın kâr etmeyi, maliyetlerin dahi altında kaldı.

Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan çözüm bekleyen üreticiler, artan maliyetler ve düşük fiyatlar arasında sıkışmış durumda. Domates, Türk mutfağının vazgeçilmez bir parçası olmasına rağmen, bugün üreticinin yüzünü güldürmekten çok uzak. Çiftçilerin desteklenmemesi durumunda, önümüzdeki yıllarda tarımsal üretimde ciddi düşüşler yaşanması kaçınılmaz olabilir. Bu, hem tüketici hem de üretici için büyük bir kayıp demek.

Bir zamanlar bereketli topraklarda kazanç sağlayan domates, artık çiftçilerin başına dert açıyor. Çiftçiler bu zor günlerden çıkış yolu ararken, yetkililerden somut adımlar bekliyor. Tarıma ve üreticiye sahip çıkılmadığı sürece, bu tür protestoların artması ve üreticilerin mağduriyetlerinin derin-

leşmesi olası. Kredi ertelemesi, borç yapılandırması gibi adımlar atılmazsa, tarlada emeği geçen binlerce çiftçinin umudu solup gidecek.

Türkiye'nin dört bir yanında domates üreticileri, seslerini duyurmak için mücadele veriyor. Her geçen gün artan maliyetler karşısında çaresiz kalan çiftçilerin isyanı haklı ve içten. Bu üreticiler, Türk tarımının bel kemiği. Tarımda yaşanan bu sıkıntıların çözülmemesi, sadece çiftçiye değil, tüm toplumu etkileyecek bir sorun haline gelebilir.

Umuyoruz ki bu ses, kulak tıkanıklıklara ulaşsın. Çiftçinin sırtına binen yük hafifletilmezse, sadece domates değil, üretimle birlikte toprağa ekilen umutlar da yok olacak.

Kırsal Turizmin Önemi

Mehmet TAŞAN

Ziraat Yüksek Mühendisi / Emekli Genel Müdür

Son yıllarda sadece ülkemizde değil, bütün dünyada “kırsal kalkınma” kavramı fazlaca gündeme gelmeye başlamış, kırsalda yaşayan insanların mutlu ve refah içinde yaşamaları amacıyla kırsal kalkınma çalışmaları artmıştır.

Global diye nitelendirdiğimiz dünyada herhangi bir kırsal alanda yaşanan tarımsal üretimdeki verim düşüklüğü, yoksulluk, göç hareketleri, tarım topraklarının azalması, toprak ve suyun kirlenmesi gibi sorunlar, sadece o sorunu yaşayan çiftçileri ilgilendirmekten çıkmış ve bütün ülkeyi hatta birçok ülkeyi etkileyen bir duruma gelmiştir. Bu nedenle Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası, Avrupa Birliği gibi kuruluşlar kırsal kalkınma olgusuna daha çok kaynak, bilgi ve zaman ayırmaya başlamıştır. Çünkü tarımsal faaliyetler sadece üreticiyi değil bütün ülkeyi, hatta bütün dünyayı ve insanlığı ilgilendirmektedir.

Her geçen gün tarım sektörünün milli gelirdeki payının düşmesi, gelir dağılımındaki artan dengesizlikler, kırsal ve kentsel alanlar arasındaki hayat şartlarının farklılıkları kırsaldan kente göçün olmasına neden olmakta, kırsal kesim belli yaşın üzerinde olanların yaşadıkları ve üretim faaliyetlerini güçlüklerle yürütmeye çalıştıkları alanlar haline gelmiş, çift-

çilik adeta kader mesleği olmuştur. Kırsalın ayağa kalkması için çok ciddi planlamalar yapılmalı, sadece tarımcıların değil ülkenin öncelikli milli meselesi olmalıdır.

Esas meselenin üretimin artmasıyla kırsaldakilerin hayat standartlarının gelişerek, kırsalın cazibe merkezi haline gelmesinin yanında son yıllarda kırsal kalkınmanın yeni bir kolu olarak sunulan ve her geçen gün geliştirilmeye çalışılan yeni bir olgu da “Kırsal Turizm” dir. Başlangıçta fantezi gibi görülmeye başlasa da devletin yerli ve yabancı kaynaklarla ürettiği projelerle desteklenerek gittikçe geliştiğini görmekteyiz.

Günümüz şartlarında, özellikle çalışan kesim tarafından yoğun iş temposu ve karmaşık şehir hayatından uzaklaşma isteğiyle kırsal turizme olan talep giderek yoğunlaşmaktadır. Avrupa’da son 50 yıldan fazla zamandır gelişen kırsal turizm, ülkemizde de son 20 yıldır giderek yükselen bir potansiyel oluşturmaktadır. İnsanlar artık beş yıldızlı otellerden ziyade do-

ğayla içe içe olup stres atmak, alışılmadık dışında yaşam tarzlarını değiştirerek, organik ürünlerle beslenmek ve spor yapmak amaçlarıyla tatil yapmayı seçmektedirler.

Ülkemizde, üretim ilişkileri açısından bakıldığında “kırsal alanlar”, il ve ilçe merkezleri dışındaki üretim kaynak teşkil eden alanlar olarak kabul edilmektedir. Fakat kent statüsünde olup ekonominin ağırlıklı olarak tarıma dayandığı, kırsal yaşam biçimlerinin yaygın olduğu, sanayinin düşük gelişme hızında olduğu il ve ilçe yerleşim yerleri de ülkemizde kırsal alan niteliğini ağırlıklı olarak taşımaktadır. Bu açıdan bakıldığında ülkemizde, nüfusun neredeyse yarıdan fazlasının kırsal alanda yaşamını sürdürmekte olduğu söylenebilir.

Kırsal kalkınma, içerisinde çok kapsamlı faaliyetleri ve alanları teşkil eden bir yapıdır. Bu nedenle, üzerinde görüş birliğine varılan net bir tanımı yoktur. İlk kez Birleşmiş Milletler (BM) Örgütüncü tanımları yapılan “toplum kalkınması” tanımı, “kırsal

kalkınma” olarak da kabul edilmektedir. Bu tanımda, toplumun niteliği kırsal olup olmadığı belirtilmeksizin konuya genel bir açıdan yaklaşıldığı görülmektedir. Bu tanıma göre kırsal kalkınma; “küçük toplulukların içinde buldukları ekonomik, toplumsal ve kültürel koşulları iyileştirmek amacıyla giriştikleri çabaların devletin bu konudaki çabalarıyla birleştirilmesi, bu toplulukların ulusun tümüyle kaynaştırılması ve ulusal kalkınma çabalarına tam biçimde katkıda bulunmalarının sağlanması sürecidir”.

Doğal güzelliklerini, kıyılarını, denizlerini, tarihsel ve kültürel değerlerini, hatta kentlerini bile turizmde pazarlayan ülkeler, kırsal coğrafi ortamların ayrılmaz birer parçası olan kırsal yerleşmelerini de turizmde değerlendirmeye çalışmaktadır. Ülkelerin bazıları sahillerdeki yoğun baskıyı azaltmak üzere kırsal turizme yönelirken, bazıları da iç göçü önlemede, bölgearası gelişmişlik farklarını azaltmada bu turizm türüne başvurmaktadır. Bir kısmı ise turizme sunabilecekleri or-

amların sınırlı olması nedeniyle gelir getiren yeni bir kaynak olarak kırsal turizmi ön plana çıkarmaktadır.

Kırsal turizm basit olarak kırsal alanlara yapılan seyahat olarak tarif edilebilir. Ancak, araştırmalar kırsal turizmin daha karmaşık olduğunu göstermektedir. Kırsal alanlarda gerçekleştirilen turizmle ilgili, doğaya dayalı etkinlikler, festivaller, kültürel

etkinlikler, tarımsal turizm, el sanatları ürünleri gösterilerini içeren örnekler bulunmaktadır. Kırsal turizm bütün tarım turizmi aktivitelerini, eğitici seyahatleri, sağlık turizmini ve eko turizmi içeren çok yönlü karmaşık bir etkinliktir.

Kırsal Turizm ve Rekreasyon Faaliyetleri Projeleri; çiftlik turizmi, gezi parkurları, doğal ahşap ya da doğal

taş malzemelerden üretilmiş konaklama tesisleri, çiftlik hayvanlarıyla vakit geçirme bölümleri gibi farklı ilgi alanlarına hitap eden doğaya dönüş organizasyonlarını içermektedir. Bu bağlamda TKDK IPARD tarafından hibe

verilen kırsal turizm projelerine olan talep de gün geçtikçe artmaktadır. Bu projeler ile TUİK'in 31 Aralık 2022 tarihinde hazırlamış olduğu Kent-kır sınıflamasına göre mahalle ve köy listesinde yer alan **kır yerleşim** yerlerin-

de konaklama, restoran ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik hizmetler ile ilgili tesislerin kurulması ve modernizasyon yapılması amaçlanmaktadır. Yıldızlı otel, özel konaklama tesisi, motel, apart otel, pansiyon, konaklamalı termal tesis ve bungalov evlerden oluşabilecek konaklama tesisleri olabilmektedir. Bununla birlikte taş ev, kütük ev, ahşap ev, çadırlar, kampingler ve mobil ev gibi farklı tarzlar da konaklama tesisi de yapılabilir.

Son yılların popüler konaklama tarzı olan mobil ev türünde yapılacak yatırımlar, imar planında kamping ya da kırsal-eko turizm kullanımına ayrılmış olan alanlarda yapılabilir. Proje kapsamında en az 5 mobil evin olması gerekmektedir. Bunun dışında ayrıca inşaat ruhsatı gibi evraklar istenmemektedir. Mobil evlerin bir motorlu araç tarafından çekilebilir olarak tasarlanması gerekmektedir. Trafiğe tescil edilmesi şarttır. Burada dikkat edilmesi gereken husus bu şartları sağlayan firmalardan tedarik

edilmesi gerektiğidir. Mobil evlerin de hibe destek imkanından faydalanıyor olması ve inşaat ruhsatı gerektirmemesi kırsal turizm faaliyetleri için kaçırılmaz fırsatlar sunmaktadır.

Yatak ve kahvaltı mantığıyla oluşturulacak bahsedilen tesislerin yanı sıra; restoran, lokanta, pastane, kahvaltı yerleri, yemek çadırı gibi yiyecek içecek işletmeleri için de proje hazırlayarak yatırım yapılabilme imkanına sahiptir. Kurulacak olan tesisin kurulu elektrik gücü kadar enerji üretmesi için yenilenebilir enerji yatırımları da proje kapsamında hibe ile desteklenmektedir. Proje bütçesi alt ve üst sınırları içerisinde yukarıda bahsi geçen tüm konularla ilgili hibe projesi hazırlanabilmektedir.

Dağlık alanlarda ve orman köylerinde başlatılan projelere ve kadınların sorumluluğunda yürütülen projelere de öncelik tanınmaktadır. Destekten faydalanabilmek için, projelerin, yatırım sonunda "Kırsal Turizm" alt tedbiri ile öngörülen amaçlara uygun nitelikte olması şarttır. Başvuru şartı olarak işletme ulusal minimum standartlara uygun olmalıdır.

Bu sektör spesifik olarak çiftlik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesinde yatırımların modernizasyonu, oluşturulması, genişletilmesi ve yeniden inşası aracılığıyla kırsal faaliyetlerin oluşturulmasını, çeşitlendirilmesini ve geliştirilmesini hedeflemektedir.

Programın bütçesi en az 5.000 €, en fazla 500.000 €'dur. Proje hibe oranı ise % 60, genç çiftçiler (40 yaş altı) veya organik tarım sertifikası sahipleri için %70 tir. Döngüsel ekonomi, yenilenebilir enerji ve atık yönetimi ile ilgili yapılacak kısımlara ek olarak % 10 daha fazla destek verilmektedir. Her şartta hibe oranı proje bütçesinin en fazla % 75 i kadardır. IPARD projelerine özel olarak Katma Değer Vergisi (KDV), Özel Tüketim Vergisi (ÖTV), Gümrük Vergisi ve İthalat vergisi muafiyeti tanınması yatırım maliyetini aşağıya çekmektedir.

TKDK, projelerin bir an önce hayata geçmesi adına proje onaylandıktan sonra iş başlamadan teminat

mektubu karşılığında hibe tutarının % 50 sini avans olarak girişimcilere ödemektedir.

IPARD 3 döneminde başvuru sahibi mesleki yeterlilik kapsamında, proje alanında en az 1 yıllık mesleki deneyim, ilgili alanda diploma, MEB onaylı mesleki sertifika veya Mesleki Yeterlilik Belgelerinden birisine sahip olmalıdır.

Yapım işi ve makine ekipman başvurularında; başvuru çağrı ilanı ile projenin onaylanması arasında geçen süre için (en fazla 7 ay) , Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan Makine-Ekipman Endeksi ve İnşaat Maliyet Endeksine göre güncelleme yapılmaktadır. Enflasyo-

na karşı girişimcileri korumak için uygulanan bu sistemle projelere sonradan fiyat farkı uygulanmaktadır.

Sonuç olarak; Kırsal alanı sosyal, ekonomik ve kültürel olarak yaşanabilir hale getirmek, geleceğe güvenle bakan kırsalda yaşayan insanları mutlu, huzurlu ve sağlıklı birer vatandaş olduğunu görmek ve Kırsal alanda kişi başına düşen milli geliri ülke ortalamasına ulaştırmak, hatta ortalamanın üzerine çıkarmak, herkesin temel alt ve üstyapı hizmetlerinden yararlanmasını sağlamak, üretken ve aktif nüfus yapısı ile ekonomik kalıcılığın sağlandığı, pazar ile bütünleşmiş ve bulunduğu yerde refahı yakalamış bir kırsal alan oluşturmak temennisiyle saygılar sunarım.

Eylül Ayının Vazgeçilmezi Üzümün Geçmişten Bugüne Kültürel Yolculuğu!

Üzüm, tarih boyunca insanlık için önemli bir meyve olmuştur. Doğal tatlılığı, besin değeri ve kültürel önemi ile kendine has bir yere sahiptir. Eylül ayının başta gelen meyvelerinden biri olarak üzüm, hem tarihsel hem de sağlık açısından birçok fayda sunar.

Üzümün Tarihçesi: İlk Kullanımlardan Günümüze

Üzüm, insanlık tarihinin eski meyvelerinden biridir. İlk olarak M.Ö. 6000-5000 yıllarında Mezopotamya'da yetiştirildiği düşünülmektedir. Tarihçiler, üzümün ilk olarak Anadolu, İran ve Kafkasya bölgelerinde kültüre alındığını belirtmektedir. Antik Mısır'da üzüm, şarap yapımında kullanılmış ve bu kullanım Mısır kültürünün önemli bir parçası haline gelmiştir. Mısırlılar, üzümü hem gıda hem de dini ritüellerde kullanmış, üzüm şaraplarını tanrılarına sunmuştur.

Eski Yunan ve Roma dönemlerinde üzüm, hem sofraların vazgeçilmezi olmuş hem de şarap üretimi için kullanılmıştır. Yunan mitolojisinde üzüm, Dionysos'un sembolü olarak görülmüş ve şarap tanrısı olarak kabul edilmiştir. Roma'da ise üzüm bağları yaygınlaşmış ve üzüm şarapları, Roma mutfağının önemli bir parçası haline gelmiştir.

Orta Çağ'da üzüm, Avrupada yaygın bir şekilde yetiştirilmeye devam etti. Bu dönemde üzüm bağları manastırlarda sıkça görülmüş ve şarap üretimi keşişler tarafından yürütülmüştür. Modern çağda ise üzüm, tüm dünyada yetiştirilmeye başlanmış ve

global ticaretin önemli bir ürünü haline gelmiştir.

Üzümün Kültürel Önemi

Üzüm, birçok kültürde sembolik bir anlam taşır. Antik çağlardan itibaren, üzüm ve üzüm şarabı, özellikle bereket ve refah sembolü olarak kabul edilmiştir. Yunan kültüründe üzüm, tanrı Dionysos'un kutsal meyvesi olarak görülürken, Romalılar da üzümü hem dini hem de sosyal ritüellerinde kullanmıştır. Orta Çağ Avrupasında, üzüm ve şarap, sosyal statüyü ve zenginliği temsil etmiştir.

Günümüzde üzüm, özellikle Eylül ayında hasat edilmesiyle bilinir. Eylül, üzümün en olgun ve tatlı olduğu dönemdir. Bu nedenle, Eylül ayı üzümün toplandığı ve şarap yapımına başlandığı ay olarak özel bir yere sahiptir. Birçok kültürde Eylül ayı, üzüm festivalleri ve kutlamalarla geçer. Bu dönem, üzüm bağlarının yoğun bir şekilde çalışıldığı ve çeşitli üzüm çeşitlerinin toplandığı bir zaman dilimidir.

Üzümün Sağlık Faydaları

Üzüm, sadece lezzetiyle değil, aynı zamanda sağlık açısından sunduğu faydalarla da dikkat çeker. İşte üzümün bazı önemli sağlık faydaları:

Antioksidan Özellikler: Üzüm, güçlü antioksidanlar olan flavonoidler ve polifenoller içerir. Bu bileşenler, serbest radikallerle savaşarak hücre hasarını azaltabilir ve yaşlanma sürecini yavaşlatabilir.

Kalp Sağlığı: Üzüm, kalp sağlığını destekleyen çeşitli besin maddeleri içerir. Özellikle üzümde bulunan res-

veratrol, kan damarlarını koruyarak kalp hastalıkları riskini azaltabilir.

Sindirim Sistemi: Üzüm, lif açısından zengin bir meyvedir. Lif, sindirim sisteminin düzenli çalışmasına yardımcı olur ve kabızlık gibi sindirim sorunlarının önlenmesine katkıda bulunur.

Vitamin ve Mineraller: Üzüm, C vitamini, K vitamini, potasyum ve demir gibi önemli vitamin ve mineraller içerir. Bu besin maddeleri, bağışıklık sistemini güçlendirebilir, kemik sağlığını destekleyebilir ve enerji seviyelerini artırabilir.

Cilt Sağlığı: Üzüm, cildin genç ve sağlıklı kalmasına yardımcı olabilir. İçerdiği antioksidanlar, ciltteki serbest radikalleri nötralize ederek kırışıklıkların ve yaşlanma belirtilerinin azaltılmasına yardımcı olabilir.

Üzüm, tarih boyunca hem gıda hem de kültürel bir sembol olarak önemli bir yer edinmiştir. İlk olarak Mezopotamya'da yetiştirilen ve Antik Mısır'dan Roma dönemine kadar çeşitli kültürlerde değer gören üzüm, günümüzde de sağlık açısından sunduğu faydalarla öne çıkmaktadır. Özellikle Eylül ayında hasat edilmesi ve bu dönemde özel olarak kutlanması, üzümün kültürel ve tarihsel önemini bir kez daha vurgular.

Eylül, üzümün en olgun ve tatlı olduğu dönemdir, bu nedenle bu meyve bu ayın en önemli ürünlerinden biri olarak kabul edilir. Üzümün hem sağlık hem de kültürel anlamdaki değeri, onu tarih boyunca ve günümüzde önemli bir meyve yapmaktadır.

Ekinlerin Hastalıkları ve Zararlıları: Erken Teşhis ve Kontrol Stratejileri

Tarım sektörü, dünya nüfusunun temel gıda ihtiyaçlarını karşılamakla birlikte, birçok zorlukla karşı karşıya kalmaktadır. Bu zorlukların başında ekinlerin hastalıkları ve zararlıları gelmektedir. Ekin hastalıkları ve zararlılar, tarım ürünlerinin kalitesini ve verimini önemli ölçüde etkileyebilir, bu nedenle erken teşhis ve etkili kontrol stratejileri tarımda başarılı bir üretimin anahtarıdır.

Ekin Hastalıkları ve Zararlılarının Önemi

Ekin hastalıkları ve zararlıları, bitkilerin sağlığını tehdit eden ve ürün verimliliğini azaltan faktörlerdir. Bu sorunlar, ekonomik kayıplara yol açabileceği gibi, gıda güvenliğini de tehlikeye atabilir. Hastalıklar genellikle mantar, bakteri veya virüslerden kaynaklanırken, zararlılar böcekler,

akarlar veya nematodlar olabilir. Her iki grup da bitkilerin yapraklarını, köklerini ve meyvelerini etkileyerek ürün kaybına yol açar.

Erken Teşhis: Sorunun Kaynağını Anlamak

Ekin hastalıklarının ve zararlılarının erken teşhisi, başarılı bir müdahalenin ilk adımıdır. Erken teşhis, sorunun yayılmasını önleyebilir ve etkili

kontrol yöntemlerinin uygulanmasını sağlar. Erken teşhis için kullanılan yöntemler şunlardır:

Gözlemler ve Görsel Kontrol:

Tarım alanlarını düzenli olarak gözlemlemek, bitkilerdeki anormal belirtileri fark etmek için önemlidir. Renk değişiklikleri, lekeler, deformasyonlar ve zararlılar genellikle gözle görülür belirtilerdir.

Fiziksel Testler: Toprak ve bitki örneklerinin laboratuvar testlerine gönderilmesi, hastalıkların ve zararlıları erken teşhis edebilir. Mikroskopik incelemeler, patojenlerin varlığını belirleyebilir.

Biyoteknolojik Yöntemler: Genetik ve moleküler teknikler, hastalık etkenlerinin tespitinde yüksek hassasiyet sağlayabilir. PCR (Polimeraz Zincir Reaksiyonu) gibi yöntemler, patojenlerin DNA'sını tespit edebilir.

Kontrol Stratejileri: Sorunu Yönetmek

Ekin hastalıkları ve zararlılarının kontrolü, birkaç strateji kullanılarak yapılabilir. Bu stratejiler, hastalıkların yayılmasını sınırlamak ve zararlıların etkisini azaltmak amacıyla uygulanır.

Kimyasal Kontrol: Pesticidler ve fungusitler, hastalıkların ve zararlıları kontrol etmek için kullanılır. Ancak, kimyasal kontrolün aşırı kullanımı, direnç geliştiren patojenler ve zararlılara yol açabilir. Bu nedenle, kimyasal yöntemlerin dikkatli ve sınırlı bir şekilde uygulanması gereklidir.

Biyolojik Kontrol: Doğal düşmanlar, zararlıları ve hastalık etken-

lerini kontrol etmede etkili olabilir. Örneğin, böcek predatörleri ve parazitler, zararlı böceklerin sayısını azaltabilir.

Kültürel Önlemler: Tarım uygulamalarının değiştirilmesi, hastalıkların ve zararlılardan kaçınmada yardımcı olabilir. Rotasyon, uygun dikim aralıkları ve sağlıklı tohum kullanımı kültürel önlemler arasında yer alır.

Fiziksel ve Mekanik Kontrol: Zararlıları fiziksel olarak uzaklaştırmak veya yok etmek, bu stratejinin bir parçasıdır. Tuzağa düşürme yöntemleri ve fiziksel bariyerler, zararlıların etkisini azaltabilir.

Ekinlerin hastalıkları ve zararlıları, tarımda büyük bir sorun oluşturur, ancak bu sorunlarla başa çıkmak mümkündür. Erken teşhis ve etkili kontrol stratejileri, ürünlerin sağlığını ve verimini korumak için kritik öneme sahiptir. Tarım üreticilerinin, hastalıklar ve zararlılar konusunda bilgi sahibi olmaları, uygun kontrol yöntemlerini seçmeleri ve uygulamaları, tarımda sürdürülebilir başarıyı sağlayacaktır.

Tarım sektöründe başarılı olmak için ekin hastalıkları ve zararlıları

konusunda sürekli eğitim ve bilgilendirme, bu stratejilerin etkinliğini artıracak ve gelecekteki sorunlarla başa çıkmada yardımcı olacaktır.

Gizli Şefler: Dünyanın En İlginç Sokak Yiyecekleri

Sokak yiyecekleri, dünya genelinde kültürel çeşitliliği ve gastronomik zenginliği yansıtan önemli bir unsurdur. Her bölgenin sokakları, lezzetli ve özgün yiyeceklerle doludur. Sizler için dünyanın dört bir yanından gelen en ilginç sokak yiyeceklerini keşfedecek, hem bilinen hem de daha az tanınan tatları gözden geçireceğiz.

Tayland: Pad Thai ve Siyah Yumurta

Tayland'ın Sokak yiyecekleri, hem lezzet hem de çeşitlilik açısından oldukça zengindir. Ülkenin en popüler sokak yiyeceklerinden biri Pad Thai'dır. Bu nefis yemek, kızarmış pirinç erişteleri, karides veya tavuk, tofu, fındık, yumurta ve taze sebzelerle hazırlanır. Tatlı ve tuzlu soslar ile servis edilir, bu da ona eşsiz bir lezzet profili

kazandırır. Tayland'da ayrıca "siyah yumurta" olarak bilinen ve genellikle fermente edilmiş olan bu yumurtalar da ilginç bir tat deneyimi sunar. Koyu renkli dış kabuğu ve jelatinimsi iç kısmı, tatlı ve tuzlu soslarla dengelenir, bu da ona özgün bir aroma katar.

Japonya: Takoyaki ve Okonomiyaki

Japonya'nın sokak yiyecekleri, hem lezzetli hem de göz alıcı sunum-

larıyla dikkat çeker. Takoyaki, Japon sokaklarının vazgeçilmez bir yiyeceğidir. Ahtapot parçaları, yeşil soğan ve tempura kırıntıları ile hazırlanan bu küçük hamur topları, dashi sosu ve bonito (kurutulmuş balık) ile servis edilir. Bir diğer popüler sokak yiyeceği ise Okonomiyaki'dir. Bu, çeşitli malzemelerle doldurulmuş bir tür Japon krepidir ve genellikle sebzeler, et ve deniz ürünleri ile hazırlanır. Japon sokaklarının bu lezzetleri, yerel kültü-

rün ve mutfak mirasının birer yansımasıdır.

Meksika: Tacos al Pastor ve Elote

Meksika'nın sokak yiyecekleri, cesur tatlar ve bol malzemeleriyle ünlüdür. Tacos al Pastor, döner tarzı pişirilmiş baharatlı domuz etinden yapılan tacos'tur. Üzerine ananas, soğan ve kişniş eklenir, bu da tatları mükemmel şekilde dengeler. Bir diğer popüler Meksika sokak yiyeceği ise Elote'dir. Bu, ızgara mısır koçanının üzerine mayonez, peynir, limon suyu ve baharatların serpilmesiyle hazırlanan bir atıştırmalıktır. Elote, Meksika'nın sokak pazarlarında sıkça karşılaşılabileceğiniz lezzetli bir sokak yiyeceğidir.

Hindistan: Pani Puri ve Vada Pav

Hindistan'ın sokak yiyecekleri, lezzet patlamaları ve zengin baharat karışımlarıyla tanınır. Pani Puri, çıtır çıtır bir kabuğun içine tatlı, ekşi ve baharatlı bir suyun eklenmesiyle hazırlanır. Patates ve baharatlı soslarla doldurulur, bu da ona tatlı bir lezzet profili kazandırır. Bir diğer popüler Hindistan sokak yiyeceği ise Vada Pav'dır. Bu, baharatlı bir patates köftesinin ekmek arasında servis edilmesidir ve üzerine çeşitli soslar eklenir. Hindistan'ın sokak yiyecekleri, zengin tat profilleri ve canlı renkleriyle dikkat çeker.

Brezilya: Coxinha ve Acarajé

Brezilya'nın sokak yiyecekleri, doyurucu ve lezzetli seçenekler sunar. Coxinha, baharatlı tavuk eti ile doldurulmuş ve kızartılmış hamur toplarıdır. Kızarmış dış kısmı, içindeki lezzetli tavuk dolgusu ile mükemmel bir uyum sağlar. Acarajé ise, karamelize edilmiş siyah fasulyeden yapılan bir tür köftedir ve genellikle acı sos ve sebzelerle servis edilir. Brezilya'nın sokak yiyecekleri, ülkenin zengin gastronomik kültürünü temsil eder.

Vietnam: Bánh Mì ve Goi Cuon

Vietnam'ın sokak yiyecekleri, taze ve hafif lezzetleriyle tanınır. Bánh Mì, Fransız bageti üzerine hazırlanan Vietnam usulü bir sandviçtir. İçerisine genellikle et, sebzeler, kişniş ve çe-

şitli soslar eklenir. Bu sandviç, tatlı ve tuzlu bileşenlerin mükemmel bir birleşimidir. Bir diğer popüler sokak yiyeceği ise Goi Cuon'dur. Bu, pirinç kâğıdına sarılmış taze sebzeler, et veya deniz ürünleri ile hazırlanan bir tür yaz rulolarıdır. Vietnam'ın sokak yiyecekleri, sağlıklı ve lezzetli seçenekler sunar.

Endonezya: Satay ve Bakso

Endonezya'nın sokak yiyecekleri, özellikle et ve baharatların birleşimiyle dikkat çeker. Satay, baharatlı ve ızgara edilmiş et şişlerinden oluşur ve genellikle yer fıstığı sosuyla servis edilir. Bu, Endonezya'nın sokak yemeklerinin temel taşlarından biridir. Bir diğer popüler sokak yiyeceği ise Bakso'dur. Bu, et köfteleri ve sebzelerle hazırlanan bir tür çorbadır ve genellikle makarna ile birlikte sunulur.

Türkiye: Kokoreç ve Simit

Türkiye'nin sokak yiyecekleri, zengin ve çeşitli tatlarıyla ünlüdür. Kokoreç, özellikle İstanbul'un sokaklarında popüler olan bir yemektir. Koyun bağırsağı, baharatlarla birlikte pişirilir ve genellikle ekmek arasında servis edilir. Kokoreç, Türk mutfağının özgün ve lezzetli örneklerinden biridir. Bir diğer Türk sokak yiyeceği ise Simit'tir. Bu, susamla kaplanmış gevrek bir ekmektir ve genellikle çay ile birlikte tüketilir. Simit,

Türkiye'nin her köşesinde sokaklarda karşınıza çıkabilecek, geleneksel bir atıştırmalıktır.

Sokak yiyecekleri, dünya çapında kültürel zenginliği ve gastronomik çeşitliliği yansıtır. Her ülkenin sokaklarında karşılaşılabileceğiniz bu ilginç ve sıra dışı lezzetler, hem damak zevkinizi genişletebilir hem de yerel kültürü keşfetmenize yardımcı olabilir. Bu yazımızda tanıttığımız sokak yiyecekleri, global mutfakların gizli şeflerinin eserleridir ve bir sonraki seyahatinizde denemeye değer tatlar sunar. Dünya çapında bu sıra dışı lezzetleri deneyimlemek, hem kültürel bir yolculuğa çıkmanızı sağlar hem de mutfak dünyasının en ilginç yüzlerini keşfetmenize olanak tanır.

Küçük Alanlarda Tarım: Ev Bahçeciliği ve Küçük Ölçekli Üretim

Tarım, genellikle geniş araziler ve büyük ölçekli üretimle ilişkilendirilir. Ancak, küçük alanlarda tarım uygulamaları, özellikle şehirleşmenin arttığı ve yaşam alanlarının küçüldüğü günümüzde, giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Ev bahçeciliği ve küçük ölçekli üretim, hem şehir sakinleri hem de kırsal bölgelerde yaşayanlar için sürdürülebilir bir yaşam tarzının parçası olabilir.

Küçük Alanlarda Tarımın Avantajları

Küçük alanlarda tarımın birçok avantajı bulunmaktadır: Taze ve Sağlıklı Gıda: Kendi bahçenizde yetiştirdiğiniz meyve ve sebzeler, taze ve organik olacaktır. Bu, sağlıklı beslenmenin yanı sıra, katkı maddesi ve kimyasal içeriklerden kaçınma anlamına gelir.

Çevresel Faydalar: Küçük ölçekli tarım uygulamaları, karbon ayak izini azaltabilir ve şehirlerin yeşil alanlarını artırabilir. Ayrıca, bitkiler hava kalitesini iyileştirir ve yerel ekosistemlere katkıda bulunur.

Ekonomik Tasarruf: Marketlerdeki gıda fiyatları sürekli olarak değişmektedir. Kendi ürünlerinizi yetiştirmek, gıda maliyetlerini azaltabilir ve tasarruf sağlar.

Kişisel Tatmin: Bahçecilik, stres azaltıcı bir aktivite olabilir ve kişisel tatmin sağlar. Bitkilerin büyümesini ve ürünlerin hasadını görmek, büyük bir keyif kaynağıdır.

Küçük Alanlarda Tarım Yöntemleri

Küçük alanlarda tarım yapmak için çeşitli yöntemler kullanılabilir. İşte bu yöntemler ve uygulama ipuçları:

Konteyner Bahçeciliği: Küçük alanlarda tarımın en popüler yöntemlerinden biri konteyner bahçeciliğidir. Konteynerler, balkonlar, pencereler ve küçük bahçeler gibi sınırlı alanlarda bitki yetiştirmek için idealdir. Konteynerler, farklı boyutlarda ve materyallerde olabilir; plastik, seramik veya metal konteynerler kullanılabilir. Konteyner bahçeciliğinde, uygun toprak karışımı ve sulama düzenlemeleri önemlidir.

Dikey Bahçecilik: Dikey bahçecilik, sınırlı alanlarda maksimum verim sağlamak için bitkileri dikey olarak yetiştirme yöntemidir. Dikey raflar, askılar ve duvar bahçeleri bu yöntemin örnekleridir. Dikey bahçecilik, özellikle küçük balkonlar ve teraslar için uygundur ve çeşitli bitkiler için yer tasarrufu sağlar.

Sera Tarımı: Küçük alanlarda sera tarımı, bitkilerin kontrol edilen ortamda yetiştirilmesini sağlar. Sera, bitkilerin mevsim koşullarından bağımsız olarak büyümesine imkan tanır. Özellikle kış aylarında veya iklim koşullarının uygun olmadığı bölgelerde sera kullanımı faydalıdır. Küçük ölçekli seralar, ev bahçelerinde veya balkonlarda kullanılabilir.

Hidroponik Tarım: Hidroponik tarım, bitkilerin toprak yerine besin çözeltisi içinde yetiştirilmesidir. Bu yöntem, su tasarrufu sağlar ve bitkilerin daha hızlı büyümesine yardımcı olabilir. Küçük alanlarda hidroponik sistemler kurularak, evde verimli bir tarım ortamı oluşturabilirsiniz. Basit hidroponik sistemler, evde kolayca kurulabilir.

Permakültür: Permakültür, doğal ekosistemlerin prensiplerine dayalı bir tarım sistemidir. Küçük alanlarda permakültür uygulamaları, bitkilerin doğal bir şekilde büyümesini destekler ve ekosistem dengelerini korur. Permakültür tasarımı, toprağın verimliliğini artırabilir ve sürdürülebilir bir bahçe oluşturabilir.

Başarılı Uygulamalar ve İpuçları

Küçük alanlarda tarım uygulamalarınızı başarılı kılmak için bazı ipuçlarına dikkat etmeniz faydalı ola-

caktır:

Uygun Bitki Seçimi: Küçük alanlarda yetiştirilebilecek bitkileri seçerken, yer ve koşullara uygun olanları tercih edin. Özellikle az yer kaplayan ve hızlı büyüyen bitkiler seçmek avantajlıdır. Örneğin, marul, maydanoz, fesleğen ve cherry domates gibi bitkiler, küçük alanlarda başarılı bir şekilde yetiştirilebilir.

Toprak ve Besin: Küçük alanlarda tarımda kullanılan toprak karışımının kalitesi, bitkilerin sağlığı için kritik öneme sahiptir. Konteynerler ve saksılar için özel toprak karışımları kullanmak, bitkilerin ihtiyacı olan besin maddelerini sağlamaya yardımcı olur.

Sulama Düzeni: Küçük alanlarda sulama düzeni, bitkilerin doğru miktarda su almasını sağlamak için önemlidir. Konteynerler ve saksılar, suyun hızlıca buharlaşabileceği ortamlardır, bu yüzden düzenli sulama ve iyi drenaj sistemleri kullanmak gereklidir.

Işık Koşulları: Bitkilerin sağlıklı büyümesi için yeterli ışık almaları gerekir. Küçük alanlarda doğal ışık kaynaklarını en iyi şekilde değerlendirmek veya gerektiğinde yapay ışık sistemleri kullanmak önemlidir.

Bakım ve Temizlik: Bahçenizin sağlıklı ve verimli kalması için düzenli bakım ve temizlik yapmalısınız. Bitkileri hastalıklardan ve zararlılardan korumak için düzenli kontrol ve temizlik yapmak, başarılı bir küçük alan tarımının anahtarıdır.

Küçük alanlarda tarım, hem şehir yaşamında hem de kırsal bölgelerde uygulanan pratik bir yöntemdir. Ev bahçeciliği ve küçük ölçekli üretim, taze ve sağlıklı gıdalar elde etmenin yanı sıra çevresel ve ekonomik faydalar sağlar. Uygulama yöntemleri ve ipuçları, bu tür tarım uygulamalarını daha verimli ve başarılı hale getirmek için rehberlik eder. Küçük alanlarda tarım yaparak, hem kişisel tatmin sağlayabilir hem de sürdürülebilir bir yaşam tarzına katkıda bulunabilirsiniz.

Kemiklerden Cilde Keçi Sütünün Sağlığa Faydaları!

Keçi sütü, son yıllarda sağlık bilincinin artmasıyla birlikte dikkat çeken bir besin maddesi haline gelmiştir. Sadece besin değeri yüksek olmakla kalmayıp, aynı zamanda sindirim sisteminden bağışıklık sistemine kadar pek çok sağlık alanında olumlu etkileri bulunmaktadır.

Sindirim Sistemi Üzerindeki Etkiler

Keçi sütü, sindirim sistemi için oldukça faydalı bir seçenektir. İçerdiği yağ moleküllerinin daha küçük boyutları sayesinde, inek sütüne göre daha kolay sindirilir. Bu özellik, sindirim sistemi üzerinde daha az stres oluşturur ve besin maddelerinin daha etkin bir şekilde emilmesini sağlar. Ayrıca, keçi sütü laktoz intoleransı yaşayan bireyler için uygun bir alternatif sunar. Keçi sütü, laktoz miktarı bakımından inek sütünden daha düşüktür ve bu nedenle laktoz intoleransı olan kişiler tarafından daha rahat tüketilebilir.

Kemik Sağlığını Destekler

Keçi sütü, kemik sağlığı için önemli olan kalsiyum ve vitamin D

bakımından zengin bir kaynaktır. Kalsiyum, kemiklerin ve dişlerin güçlenmesini desteklerken, vitamin D de kalsiyumun emilimini artırır. Düzenli olarak keçi sütü tüketimi, kemik erimesi ve diğer kemik hastalıklarına karşı koruma sağlayabilir.

Bağışıklık Sistemi Güçlendirir

Keçi sütü, bağışıklık sistemini güçlendiren birçok besin ögesi içerir. Zengin A vitamini, C vitamini ve mineraller, bağışıklık sisteminin işlevini artırır. Ayrıca, keçi sütü probiyotikler açısından da zengindir; bu da sindirim sisteminde yararlı bakterilerin çoğalmasını destekleyerek bağışıklık fonksiyonunu güçlendirir.

Cilt Sağlığına Katkı Sağlar

Keçi sütü, cilt sağlığı üzerinde de olumlu etkiler yapabilir. İçerdiği vita-

minler ve mineraller, cildin daha sağlıklı ve parlak görünmesine katkıda bulunur. Keçi sütü, anti-inflamatuar özelliklere sahiptir ve bu özellik ciltteki iltihaplanmaları azaltabilir, egzama ve akne gibi cilt sorunlarına karşı yardımcı olabilir.

Kilo Kontrolüne Destek Olur

Keçi sütü, düşük kalori ve yağ içeriğiyle kilo kontrolüne yardımcı olabilir. Özellikle düşük yağlı versiyonları, diyet yapan bireyler için uygun bir seçenek sunar. Sindirimi kolaylaştıran özellikleri sayesinde, keçi sütü uzun süre tok kalma hissi sağlayarak aşırı yemeyi önleyebilir.

Alerji Riskini Azaltır

İnek sütüne kıyasla keçi sütü, alerji riski taşıyan bireyler için daha az alerjen içerir. Keçi sütü, inek sütüne göre farklı protein yapısına sahip olduğu için, bazı süt alerjileri olan kişilerde daha az reaksiyona neden olabilir. Ancak, süt alerjisi olan kişilerde herhangi bir reaksiyon gösterdiğinde dikkatli olunmalıdır.

Keçi sütü, besin değeri açısından zengin ve sağlık için birçok fayda sunan bir besin kaynağıdır. Sindirim sisteminden kemik sağlığına, bağışıklık sisteminden cilt sağlığına kadar pek çok alanda olumlu etkileri bulunmaktadır. Keçi sütü, sağlık bilincine sahip bireyler için değerli bir seçenek sunar ve sağlıklı bir yaşam destekleyici olarak günlük beslenme programlarına dahil edilebilir.

www.gidanikoru.com

GIDANI KORU

SOFRANA SAHİP ÇIK

www.anadoluiizlenimleri.com

Anadolu
İZLENİMLERİ

